

ԿՏԱԿԱՊԻՐ

ՀՌԻՓՍՈՒՄԷ ԱՐԲԱՅԱԿԱՅԵՐ

ՅԱՆՈՒՆ ՆԱԽԱՎԿԱՅԻ ՎԱՆՈՒՑ ՄԱՂԱՐԴԱՅ.

Կամաւ և ողորմութեամբ բարերարին
 Ետուածոյ Հաւր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ
 դրեցաւ կտակագիրս անքակ, ի թ. Ն 1,
 տուածարին Երամեան մնածացւիս *), և Ե-
 հեկ ամսոյ Ժ.Օ. ին, և ի Հոգւոր Հոգ-
 ւութեան Տեառն Խաչկայ Հայոց Կաթո-
 ղիկոսի Շ. խնդի, և ըստ մեծի տէրութեան
 արեւելից և հարաւոյ Հայոց՝ Սահակայ
 Եշոտ յորջորջեալ անուամբ Շահան-
 շահի, եւ Հռիփսիմէ դուստր բարեպաշտ
 թագաւորին Եշոտոյ Շահանշահի.

Յետ հինգ ամաց շինութեան Հաւրն ի-
 մոյ զսուրբ Կախավկայի զԵտուածարեանկ
 տաճարն Սաղարդայ վանից, որ ի Շամբի-
 ձոր, երեալ սերտ հաւատով և ընծայիւք
 յաղմաւք եկի ի դուռն սորին վասն տե-
 սութեան հրաշագործ սրբոյ Ուխտին, և
 Տեառն Բարգէնայ աշխարհապատում ե-

(*) Երտագրողն՝ զայս կտակագիր գտնելով ի
 Կախավկայի Վանս մի ձեռագրքում՝ բայց աղ-
 զիտութեամբ մի քանի միջկակաները չէ կարողա-
 ցած նկատել՝ ինչպէս այս Ժ-Յ-Գ-Ե-Զ-ը՝ որ գուցէ
 Ժ-Գ-Ե-Զ-ը պիտի լինի. Վարելի է որ գտնուած
 օրինակին մէջ ևս այսպէս սխալ էր:

Ի ստորեւ ևս կան սխալներ՝ ինչպէս նա և
 թուականաց մէջ տարբերութիւն կայ բայց մեր
 Եզգային պատմութեան կարեւոր աղբիւրց իրեւ
 պիտանի մի զուգնաբեայ հնութիւն արժան կհա-
 մարիմք զայս հրատարակել՝ ներողութեան տա-
 լով պատմական նկատելի մի քանի սխալք ևս որ
 զուգէ օրինակողէն սպրդած է:

Պէտք է նկատել նա և՛ զի այս կտակի մէջ ի
 վերջին ժամանակս անհարադատ ձեռքեր ևս
 խառնուած են:

Ծ. ԽՔ. ԱԲ.

պիսկոպոսին, և վասն ցաւոց հիւանդու-
 թեան անձինս: Օ, ի գտից զողորմութիւն
 և բժշկութիւն ի սուրբ Կախավկայէն, և
 Վէորդայ զաւրաւարէն, և ամիս մի դադա-
 րեալ առիղաւրհնութիւնս սրբոց ճշնաու-
 րաց՝: Լեւելի դառնալ ի յաւանն մեր
 ի քաղաքն յԱնի:

Լեւ հասեալք ի գեւղն Ետուպատ, ան-
 կոյ ի մահիմս հիւանդութեան, և եհաս
 կենաց իմոց զբաւ. վասն սրոյ առաքեալ
 կոչեցի զմեծառուն տէր Բարգէն առաջ-
 նորդ սրբոյ ուխտին Սաղարդայ վանից
 հանդերձ զղիկիկոսովք, և արարի կտակ:

Օ, ի որպէս հայրն իմ թագաւորն Ե-
 շոտ կոչեցեալն Շահանշահ եկեալ էր ի
 սուրբ ուխտն Կախավկային հանդերձ մե-
 ծամեծ իշխանաւք և ազատագունդ դա-
 րաւք, և տեսեալ զսուրբ ուխտին երեք
 տաճարն խախտեալ, որ էր յանուն սուրբ
 Կախավկային, սուրբ Ետուածածնին և
 սրբոյն Վէորդայ շինեալ և հիմնեալ ձե-
 ուամբ սրբոյ առաքելոցն թաղէտով և
 Բարդուղիմէոսի:

Օ, որ վերտալին ետ շինել թագաւորն
 Շահանշահ հրաշագուն եկեղեցի և թող
 զիկիկեցական զընծայան. ետ և զայս ինչ
 նուէրք զատուակեալ սրբոյ Զեփորայ Թեկ-
 դեցոյն զիմաց Գայգոյ հողն, (և Շամիոյ
 երեք ջաղացն, և ջաղցի գլխի սերմամու-
 տըն՝ չորս հատովն, և զնաւատեղն): Օ, ո-
 ղրս զբաւաւ պնեալ շնորհեաց՝ և ո՛չ բրո-
 նութեամբ, և ևս յիշատակ հոգւոյ իւ-
 բոյ և բարեպաշտ ծնողացն. նոյնպէս և ես
 Հռիփսիմէս սիրական դուստր հաւրն իմոյ
 թագաւորին կուսութեամբ կեցեալ, իշ-
 ունելով յիշատակ ի վերայ աշխարհի,
 զայս դատուակեալ գնեցի Ետուպատ, և ե-

տու յիշատակ հոգոյ իմոյ, և ընծայ ան-
քակտելի ի դուռն սրբոյ Նախավկային
Մաղարդայ, որ է սերմամուտ Ն գրկի,
որ է հարկւր յիսուն քէռան սերմամուտ:

Եւ է Լստապատու հիւսիսային կողմն
հանգէպ Լզկանուն, չորս հատովն (. . .)
մէկ գէան Լըրասի կոչեցեալ, մէկ Լըրեանայ
ճանապարհն, մէկ Նախիջևանայ ճանա-
պարհն, մէկ Տախտոյն:

Չայս արօս գնեցի և ետու ընծայ սուրբ
ուխտնն Մաղարդայ, և տեղի շիրմի իմոյ.
զի մի թաղեցեն յօտար ժառանգութեան
և զերեզմանի, այլ ի մէջ ագարակիս թա-
ղեցեն զապականացու մարմինս, զի մի
անյայտ լեցի:

Եւ գրորդն ամ յամէցանեացեն, և զար-
մտինն ժողովեալ ի սուրբ Նախավկայի
ուխտն տարցեն, որպէս զի կրունաւորք
տեղւոյն վայելեացեն, և ընդ թագաւոր
Հաւրնիմուս զիս ևս յիշատակեցեն իւր-
կարարսուրբ պատարագաւ, և զգերեզմանն
իմ անփոյթ մի՛ արտացեն, զի մի՛ կորիցէ
ժառանգութիւնն իմ:

Ե. յուհեակ մի՛ ոք իշխեացէ քակտել
զկտակն իմ, և յափշտակել ի Մաղեր-
դայ վանից սուրբ Նախավկայէն զայս ա-
գարակս՝ ոչ թագաւոր, ո՛ հայրապետ, ոչ
եպիսկոպոս, ոչ առաջնորդ, ոչ իշխան,
ոչ զօլվաթաւոր և ոչ տանուտէր, որք
վասն ազաճութեան կամ վասն հարկա-
պահանջութեան կամ վասն նախանձու,
զի ընդ անիծիւք է:

Եւ որ յանդգնի, և քակտեցէ զայս
կտակս և նենգեցէ զայս դատաւիրոս
զամենայն, կամ զմասնաւորն ծախելով
կամ զբաւելով, Յ Ժ Բ հայրապետաց
նշովքն ի վերայ այնպիսոյն եղիցի, թէ

կարգաւոր է թէ աշխարհի, և զպատիժն
Ապէնի, Աորխայ և Գառանայ առցին: Եւ
ընդ խաչահանուսցն և ընդ Յուդայի դա-
տապարտեցին, ամէն, եղիցի եղիցի:

Իսկ ընդունողքն և լսողքն օրհնեալք
լինին յԼստուծոյ և սուրբ Նախավկայէն,
ամէն: Եւ այս յիշատակս անջինջ մնա-
ցէ ի դուռն Մաղարդայ վանից սուրբ Նա-
խավկային մինչև զարուստն Քրիստոսի:

Եւ արտումն եղև կտակագրիս հրամա-
նաւ մեծի թագաւորագնոյն Հռիփսիմի՛
թելադրութեամբ Տեառն Բարգէնայ արհ-
եպիսկոպոսի, և վիդյութեամբ մեծի իշ-
խանացն Հայոց՝ Վաստայ իշխանին Վլ-
րաց որդւոյն Լսլ-զարիպայ, Գէորգայ
իշխանին Գնունեակց, Շահապայ իշխա-
նին Լըծրունեակց, Համազասպայ իշխա-
նին Լմատունեակց, Խոսրովու իշխանին
Գողթնեակց, և Լստմայ կուսակրան կը-
րունաւորի: Որ հրամանաւ մեծի տիկնո-
ջն թագաւորագնուն, կուսութեամբ
կեցեալ Հռիփսիմի, և Տեառն Բար-
գէնայ մեծանուն և մեծազոր արհի եպիս-
կոպոսի, և փառաւոր Լստուածասէր իշ-
խանացն՝ և զօրաց՝ նոցին վկայութեամբն
արձանացուցեալ զայս անջրիկի կտակա-
գիրս զրեցի ի փոսս Քրիստոսի և ամե-
նայն սրբոց նորա:

Եղև ի թուին Փրկչին ԹՃ և ՀԷ
ամին, և ի մերս հայկազան տուժա-
րին ԳՃ Լ ամին և Եճ կանի ամսոյն
Ժ Զ ին:

Եւ և ես Հռիփսիմէս այսու օրինակաւ
թուղթ մի գրել ետու, և առաքեցի առ
արքայ հայրն իմ, զի արձանագրեցէ ի
վերայ վիմի միջ, և կանգնեցէ զվճմն
ի զլիսց զանգալատան վանից մերոց սուրբ

